

Handläggare: Emily Tjäder
Telefon: 08-508 28 741

Till
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2019-09-24, p. 7

Tertialrapport Tertial 2 2019 för miljö- och hälsoskyddsnämnden

Förslag till beslut

1. Godkänna förvaltningens förslag till tertialrapport 2 samt överlämna den till kommunstyrelsen.
2. Godkänna omslutningsförändringar om 3,0 mnkr för ökade kostnader och intäkter.
3. Justera beslutet omedelbart.

Anna Hadenius
Förvaltningschef

Mikael Nyberg
Avdelningschef

Nämndens ekonomi och verksamhet

Ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat

I tertialrapport 2 prognostiseras ett nettoutfall 118,1 mnkr, vilket ger en prognos i nivå med budget. Prognosen för bruttokostnaderna, inklusive omslutningsförändringar som ansökts om, uppgår till 252,1 mnkr medan intäkterna beräknas uppgå till 134,0 mnkr. Nämnden når i stort uppsatta mål med endast ett fåtal avvikelser, detta gäller tillsynen likväl som nämndens program- och projektarbete.

Av kommunfullmäktige beslutade satsningar

Nedan redogörs för de områden som nämnden erhållit medel för i budget:

- *Deltagande tryggare Stockholm:*
Under januari till mars har livsmedelskontrollens grupp med fokus på Årsta partihallar samverkat genom inspektioner i partihallarna tillsammans med Skatteverket, Arbetsmiljöverket samt gränspolisens. Förvaltningen har bidragit med lokalkännedom och vilka verksamheter som är aktiva. De övriga myndigheterna har fått ta del av listan över registrerade livsmedelsverksamheter i Årsta

Partihallar och myndigheterna har visat stort intresse för denna form av samverkan, då de inte haft vetskap om vilka verksamheter som är aktiva i området.

Förvaltningen har också deltagit i ett tillslag mot en fastighet där det misstänktes förekomma såväl illegal verksamhet som undermåliga bostäder. Tillslaget utfördes tillsammans med stadsbyggnadskontoret, polismyndigheten och Skatteverket. Även socialtjänsten deltog. Förvaltningen kommer att agera på liknande tillslag och vid behov i egna ärenden försöka få till samarbete med andra myndigheter.

- *Fortsatt arbete inrätta båtbottnvättar och provtagning båtuppläggningsplatser:*
Tillsammans med idrottsförvaltningen verkar miljöförvaltningen fortsatt för att en borstvätt för båtar ska anläggas i Mälaren i syfte att minska belastningen av bland annat koppar och TBT till stadens vattenförekomster.
- *Utredningsgrupp livsmedelsfusk:*
Förvaltningen har tillsatt en grupp som ska arbeta med livsmedelsfusk. Gruppen tar hand om ärenden där man misstänker livsmedelsfusk, och jobbar mycket med metodutveckling.
- *Fortsatt arbete klimatsmarta stockholmare:*
Särskild satsning sker på cykling, klimatsmart mat och utbildning för skolor. Klimatsmarta stockholmare deltar i stadsledningskontorets budgetuppdrag att minska klimatpåverkan från livsmedelsupphandling samt bistår utbildningsnämnden, äldrenämnden och stadsdelsnämnder i arbetet med att ta fram mål, mått och mätmetoder för att beräkna koldioxidutsläpp från livsmedel som serveras inom stadens verksamheter. Ett koncept med klimatvandringar för skolor har tagits fram där lärare fortbildas till guider för vandringarna. Klimatsmarta stockholmare ansvarar för arbetet med Agenda 2030-målet Hållbar konsumtion och produktion.
- *Arbete minskad fossil plast och mikroplast:*
Förvaltningen har slutfört arbetet med ”Handlingsplan för minskad spridning av mikroplast” och nämnden godkände förslaget vid sammanträdet den 23 april.

Handlingsplanen är nu ute på remiss. Förvaltningen har även i samverkan med Stockholm Vatten och Avfall AB (SVOA) bistått serviceförvaltningen med upphandlingskrav för minskad fossil plast i stadens upphandlingar genom att i stadens upphandlade sortiment främja produkter tillverkade av andra material än plast. På sikt ska upphandlade artiklar, där så är möjligt, innehålla så lite fossil plast som möjligt.

- *Bostadsförsörjning miljö kvalitetsnormer för vatten:*
Arbetet med vattenförvaltning enligt ”Handlingsplanen för god vattenstatus” fortgår enligt plan. Under året kommer ett flertal lokala åtgärdsprogram att lyftas för politisk behandling. Förvaltningen har bidragit med stöd i hur miljö kvalitetsnormerna kan följas i stadsutvecklingen.
- *Miljöövervakning och biologisk mångfald:*
Underlagen för att bedöma ekologisk och kemisk status i stadens vattenförekomster förbättras kontinuerligt genom insamling av övervakningsdata. Under året planeras bland annat en särskild insats för vattenväxter och kiselalger i ett urval vattenförekomster. Nytt habitatnätverk för fladdermöss har färdigställts i början av året, liksom resultat från fladdermus- och groddjursinventeringar 2018. Uppdatering av stadens biotopkarta förbereds.
- *Stärkt kemikaliearbete och kemikalieplan:*
Arbetet fortsätter med att ge stöd till implementeringen av verktygen Chemsoft och Byggvarubedömningen i staden samt med att vägleda vid formulering av kemikaliekrav. Satsningar görs även på uppföljning av krav och vägledning kring substitution av oönskade kemiska produkter.
- *Ökad tillsyn fastighetsägare:*
Under året fortsätter den riktade bostadstillsynen där urvalet av fastigheter enligt plan baserats på att de ligger inom stadsdelarna Husby och Tensta. Ca 20 nya ärenden kommer totalt att initieras under året. 13 har startats under våren. Varje ärende omfattar en fastighet (flerbostadsbyggnad). Även i merparten av de ärenden som startades under 2016, 2017 och 2018 pågår fortsatt handläggning. Under 2019 kommer förvaltningen att påbörja ett arbete som syftar till att

inventera bland fastighetsägare som inte sköter sig. Denna inventering syftar också till att de ärenden som startas upp och de fastigheter som inspekteras är av sådant slag att tillsynens miljönytta är betydande.

Extra medel i avstämningsärendet:

Budgeten från kommunfullmäktige var ursprungligen netto 110,8 mnkr. I avstämningsärendet erhöll nämnden ytterligare 7,0 mnkr för vattenförbättrande åtgärder (från central medelsreserv 2). I samband med tertialrapport 1 godkände kommunstyrelsen nämndens ansökan om budgetjustering om 0,3 mnkr för satsningar i naturreservaten. Satsningarna gäller dels kompetensutveckling av stadens samtliga reservatsförvaltare i form av studiebesök och seminarier, dels att öka kunskapen om reservatens småvatten genom att anlita ekologiskonsult för inventering av ekologisk status och skötselbehov i reservatens dammar och bäckar. Den sammanlagda nettobudgeten efter tertialrapport 1 uppgår till 118,1 mnkr.

Aktiviteter beslutade av kommunfullmäktige

Nedanstående aktiviteter har beslutats av kommunfullmäktige för miljö- och hälsoskyddsnämnden och ska leda till att kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdet uppnås:

- *Trafiknämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden ska initiera åtgärder för elektrifiering av transportsektorn:* Förvaltningen bistår trafikkontoret i arbetet. Hittills har arbetet koncentrerat sig på att ta fram förslag på åtgärder till klimathandlingsplan och miljöprogram som gynnar elektrifiering av transportsektorn. En kartläggning har genomförts och knappt 4 000 möjliga lägen för laddplatser i innerstaden har presenterats. Dessutom har kriterier tagits fram för att aktörerna själva ska kunna föreslå platser i ytterstaden. Regelverket för inrättande av laddgator med målet att få 4 000 publika laddplatser till år 2022 har uppdaterats (vara ca 1 900 ska komma ut på gatumarken). Under våren byggdes 5 nya laddgator i innerstaden av E.ON. Samverkan sker även med Stockholm Parkering. Inom informationskampanjen Fixa laddplats har allt material uppdaterats och 6 seminarier genomförts i länet under mars månad. Åtgärder för elektrifiering av transportsektorn är även fokus i de nya ansökningar som förvaltningen

skriver på för samverkan, utvärdering och finansiering kommande år.

- *Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och berörda bolag utreda om flytande papperskorgar i anslutning till stadens strandbad kan förbättra den lokala stadsmiljön och minska plasten i stadens vattendrag: Förvaltningen kommer under året att utreda hur skräp transporteras i vatten i syfte att ta reda på den optimala placeringen av papperskorgarna.*
- *Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska ta fram en strategi för biologisk mångfald i samarbete med samordningsgruppen för grönare Stockholm: En projektorganisation har etablerats med Strategiska samordningsgruppen för Grönare Stockholm som styrgrupp. Projektet ska utmynna i förslag till strategidokument för stadens arbete med biologisk mångfald. Projektet innebär bland annat att ett antal angelägna arter och naturmiljöer i staden väljs ut för analys i syfte att på sikt ta fram olika åtgärdstyper. Ett första utkast till strategidokument presenteras för nämnden kring årsskiftet.*
- *Kommunstyrelsen ska tillsammans med utbildningsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden och servicenämnden utveckla gällande upphandling av livsmedelsprodukter som minskar klimatpåverkan samt säkerställa att staden ställer krav på djurskydd och restriktiv antibiotikaanvändning i livsmedelsproduktionen motsvarande svensk nivå i stadens upphandlingar: Förvaltningen bistår stadsledningskontoret med utvecklingen av upphandlingskrav. Arbetet sker via kategoristyrningsrådet för livsmedelsupphandling och genomförs av ett kategoriteam för livsmedel och måltider på serviceförvaltningen.*

Obligatoriska nämndindikatorer

Nedanstående obligatoriska nämndindikatorer har beslutats av kommunfullmäktige för miljö- och hälsoskyddsnämnden. Indikatorerna är obligatoriska för nämnden att följa upp och till varje indikator fastställer nämnden ett mål;

- Sjukfrånvaro: Räknas som procent av avtalad tid för månadsavlönade. Redovisas som det s.k. rullande tolv månadersgenomsnittet. Målvärde för 2019 är en sjukfrånvaro på högst 3,3 %. Utfall tertial 2: 2,7 %
- Sjukfrånvaro dag 1-14: Räknas som procent dag 1-14 av avtalad tid för månadsavlönade. Målvärde för 2019 är högst 1,1 procent. Utfall tertial 2: 1,0 %
- Andel elektroniska inköp: Andelen inköp som genomförs på centrala avtal i inköpssystemet (Agressos inköpsmodul) i förhållande till samtliga inköp inom de centrala avtalsområden som är anslutna till e-handel. Målvärde för 2019 är 70 procent. Utfall tertial 2: 83 %
- Andel upphandlad verksamhet i konkurrens: 0 %
Definitionen av indikatorn är att indikatorn ”anger hur stor andel av driftverksamheten som är upphandlad i förhållande till den totala driftverksamheten”. Indikatorn är således inte relevant för miljö- och hälsoskyddsnämnden eftersom ingen upphandling av entreprenad- eller driftverksamhet görs.
- Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning: 5 platser. Utfall tertial 2: 5 platser.

Bilagor

1. SLK:s blankettset
2. Uppföljning av tillsynsplan, miljöbalken
3. Livsmedelskontroll 2019

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys	8
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål.....	12
1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla	12
1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svensk-kunskaper är kort.....	12
1.2. Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i.....	14
1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige	16
1.4. I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet.....	17
1.5. I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande.....	18
2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt.....	18
2.1. Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv	19
2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov	20
2.3. Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet.....	23
2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring	27
2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö	28
3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden	35
3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser	35
3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna	36
Uppföljning av ekonomi.....	40
Uppföljning av driftbudget.....	40
Investeringar	42
Verksamhetsprojekt (driftprojekt).....	42
Omslutningsförändringar.....	43
Analys av balansräkning	43
Kvalitetsarbete	45
Övrigt.....	45

Sammanfattande analys

I tertialrapport 2 prognostiseras ett nettoutfall om 118,1 mnkr, vilket ger en prognos i nivå med budget.

Budgeten från kommunfullmäktige var ursprungligen netto 110,8 mnkr men i avstämningsärendet erhöll nämnden ytterligare 7,0 mnkr för vattenförbättrande åtgärder från CM 2 och 0,3 mnkr för satsningar i naturreservaten i samband med tertialrapport 1.

Som tabell nedan visar uppgår den sammanlagda nettobudgeten efter tertialrapport 1 till 118,1 mnkr.

	Kostnader	Intäkter	Netto
KF budget 2019	206,9	-96,1	110,8
Budgetjustering för lokala åtgärdsprogram	7,0		
Omslutningsförändringar	34,9	-34,9	
Budget avstämningsärendet	248,8	-131,0	117,8
Budgetjustering satsningar i naturreservaten	0,3		
Budget efter T1	249,1	-131,0	118,1

I samband med tertialrapport 2 ansöker nämnden om 3,0 mnkr i omslutningsförändringar för ökade kostnader och intäkter inom projektverksamheten.

Självfinansieringsgraden prognostiseras vara i nivå med VP 2019, det vill säga en självfinansieringsgrad för förvaltningen i sin helhet om 74 procent. Tillsynsintäkterna prognostiseras minska något på avdelning hälsoskydd pga. personalbortfall (föräldraledigheter, sjukdom och VAB). Minskningen balanseras delvis av högre tillsynsintäkter på övriga avdelningar och delvis med lägre personalkostnader.

Avseende nämndens verksamhetsmässiga resultat så når nämnden i stort uppsatta mål med endast ett fåtal avvikelser. Förvaltningen har under våren arbetat intensivt med framtagandet av stadens miljöprogram och mycket arbete har också lagts på stadens arbete med Agenda 2030-målen där miljö- och hälsoskyddsnämnden är utpekad som målsansvarig för målen som rör hållbar konsumtion och produktion samt hav och marina resurser. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har också delat målsvar vad gäller målen för hållbar energi samt ekosystem och biologisk mångfald. Parallellt med arbetet med det nya miljöprogrammet har också ett omfattande arbete genomförts för att ta fram en ny klimathandlingsplan. Klimathandlingsplanen, med tillhörande klimatbudget, presenterades för stadens styrgrupp precis innan sommaren.

Förvaltningen har också, i samverkan med berörda förvaltningar och bolag, arbetat fram ett förslag till ny kemikalieplan som ska gälla från 2020. Även en handlingsplan för minskad spridning av mikroplast har tagits fram, liksom en rekommendation gällande användning av gummigranulat, konstgräs och gummiasfalt.

Förvaltningen har under våren också färdigställt en prototyp för 4-dygns prognoser av kväveoxider, ozon, partiklar och björkpollen inom projektet ”Allt om Stockholmsluften – nu

och de kommande dagarna”. Prototypen har utvärderats genom att ett antal astmatiker fått individuella luftkvalitetsprognoser samtidigt som de svarat på frågor om nyttan av systemet. Under hösten påbörjas arbetet med att bygga en ”app” för smarta telefoner.

Avseende tillsynen fortlöper arbetet i stort enligt plan (för mer detaljerad redovisning, se tillsynsplanen i bilaga 2 samt kontrollplanen i bilaga 3). Den 1 juli trädde den nya tobakslagen i kraft, vilket bl.a. innebär ett utökat rökförbud vid offentliga entréer och utomhusserveringar. Mycket resurser har lagts på att informera verksamheter, samverka med andra myndigheter och svara på frågor från massmedia, verksamheter och allmänhet om hur den nya lagen ska tolkas. Avseende livsmedelskontrollen kommer sannolikt en ny avgiftsmodell att införas 2021. Förvaltningen är delaktig i arbetet med att ta fram den nya modellen, och har tillsammans med Sveriges kommuner och landsting (SKL) arbetat för att kommunerna ska få rimlig tid för införandet.

Slutligen kan nämnas att stadens byte av IT-leverantör (GSIT 2) vilket innebär att alla datorer, skrivare och servrar ska bytas, nu har genomförts på miljöförvaltningen. Övergången som varit kraftigt försenad skedde i mitten av augusti 2019 istället för i september 2018 enligt den ursprungliga planen.

Avdelningen Plan och miljö

Avdelningen arbetar både med tillsyn, och förebyggande arbete.

Under året har avdelningen utvecklat tillsynen inom dels området dagvatten dels byggarbetsplatser. Inom *dagvattentillsynen* har Stockholm Vatten och Avfall AB under året inventerat, sammanställt och redovisat samtliga dagvattenanläggningar de har inom det kommunala vägnätet. Ett utkast till egenkontrollprogram för varje anläggning har presenterats för miljöförvaltningen. Under andra halvan av året ska avdelningen börja tillsynsbesöka dessa dagvattenanläggningar. För *byggarbetsplatser* har överenskommit med stadsbyggnadskontoret att be byggherrar, i anslutning till byggsamrådet, att skicka in ett egenkontrollprogram för miljö till miljöförvaltningen. Detta kommer förhoppningsvis leda till att byggbuller, damning och andra störningar bättre kan förebyggas.

Inom det *förebyggande arbetet* har förvaltningens samarbete inom ledstången, Grönare Stockholm m.fl. samarbetsorgan inom staden stärkts. Inom delar av verksamheten efterfrågas numera avdelningens kunskap i en utsträckning utöver vad det finns resurser för. Det gäller bland annat skötsel av parker och naturmark samt markföroreningar i planeringen.

Avdelningen har därtill arbetat intensivt med en ny klimathandlingsplan där ett förslag, inkluderande en klimatbudget, presenterades för styrgruppen före sommaren. Därtill har ett stort arbete lagts på stadens nya miljöprogram samt på Agenda 2030-arbetet. Tack vare förvaltningens aktiva miljöbilsarbete har staden också fått pris som bästa miljöbilskommun för sjätte året i rad av Miljöfordon Sverige i samarbete med Bisnode.

Avdelningen Hälsoskydd

Arbetet på hälsoskyddsavdelningen löper huvudsakligen på enligt plan. Under våren har fortsättningen på ”Projekt buller” avseende mätning av buller från fasta installationer på förskolor i staden genomförts. Ett uppföljande tillsynsprojekt rörande rökning på skolgårdar har också genomförts. Den 1 juli trädde den nya tobakslagen ikraft, vilket bl.a. innebär ett utökat rökförbud, t.ex. vid offentliga entréer och utomhusserveringar. Under första halvan av

året har mycket resurser åtgått för att informera verksamheter, samverka med andra myndigheter och svara på frågor från massmedia, verksamheter och allmänhet om hur den nya lagen ska tolkas. När väl lagen trädde ikraft inkom många frågor och en del klagomål från allmänheten, framför allt klagomål på rökning i anslutning till kollektivtrafik. Hittills har förvaltningen inte haft anledning att rikta kritik mot någon verksamhet med avseende på rökförbudet. Under sommaren har badvattenövervakningen resulterat i att allmänheten har avrått från bad under kortare period på några badplatser på grund av för höga bakteriehalter. Framför allt Maltesholmsbadet har haft otjänliga prover som inte har kunnat förklaras. En mer grundlig utredning av området behöver utföras under vinter/vår inför nästa års badsäsong. Antal inkommande klagomål på störningar är alltså högre än tidigare år. Delvis till följd av det utökade rökförbudet. Ökningen av ärendebalansen för klagomål under 2018 har därför inte kunnat betas av. Den högre ärendeinströmningen som noterats de senaste två åren verkar vara beständig.

Avdelningen Livsmedelskontrollen

Livsmedelskontrollen har gemensamt med andra kommuner i länet genomfört en fortsättning på redlighetsprojektet från 2018. De områden där det förefaller vara flest brister är påståenden om svenskt ursprung av kötttråvaror, samt användandet av skyddade beteckningar. Företagen har åtgärdat de brister som har konstaterats. Provtagning genomförs gemensamt i länet, men även i samarbete med livsmedelsverket. Analyser har bl.a. gjorts på bakterier i sköljd sallad och akrylamid i riskprodukter, som t.ex. kaffe.

Utvecklingen av fuskkontrollen fortsätter. Dels har en särskild grupp tillsatts för att jobba riktat mot livsmedelsfusk. Livsmedelskontrollen har även genomfört en riktad kontrollinsats där massbalansberäkningar genomförts, vilket betyder att kontrollberäkningar görs för att säkerställa att innehållet stämmer med vad som utlovas.

2021 kommer med största sannolikhet en ny avgiftsmodell att införas och i samband med det övergår man troligen till efterhandsdebitering. Förvaltningen är delaktig i arbetet med att ta fram den nya modellen, och har tillsammans med SKL arbetat för att kommunerna ska få rimlig tid för införandet.

Avdelningen Miljöanalys

Ett förslag på ny kemikalieplan som ska gälla från 2020 har tagits fram och presenteras för miljö- och hälsoskydds nämnden i september. Arbetet har skett i samarbete med ett flertal andra förvaltningar och bolag.

En handlingsplan för minskad spridning av mikroplast har tagits fram och är för närvarande på remiss. Förvaltningen har även, inom forskningsprojektet Drizzle, anställt en kommundoktorand som ska forska på förekomst av mikroplast i dagvatten. En rekommendation gällande användning av gummigranulat, konstgräs och gummiasfalt har också tagits fram och beslutats av nämnden.

NonHazCity-projektet avslutades den 28 februari efter tre år. 18 partners från Östersjöländerna har genomfört åtgärder för att minska farliga ämnens förekomst och utsläpp från diffusa källor. De medverkande kommunerna har tagit fram kemikaliehandlingsplaner efter den modell som finns i Stockholm. En ansökan om fortsättning i 18 månader har beviljats av EU. Miljöförvaltningen är knutet till projektet utan att formellt vara partner.

Arbetet med en strategi för biologisk mångfald har inletts. Projektet ska utmynna i förslag till strategidokument med målbilder för stadens arbete med biologisk mångfald.

Ett förslag till identifiering av de ekologiskt viktigaste grönstråken i Söderort har tagits fram. Utredningen identifierar de mest kritiska områdena/passagerna, och ger förslag på förstärkningsåtgärder.

Ett antal lokala åtgärdsprogram för vatten är färdiga för politisk behandling och kommer att lyftas i berörda nämnder under hösten. Arbetet har skett i nära samarbete med övriga berörda förvaltningar, grannkommuner och regionala vattensamarbeten.

Miljöförvaltningen deltar i två delprojekt inom EU-projektet LIFE IP Rich Waters. Ett delprojekt handlar om att bygga upp en kunskapsbas gällande miljögifter i ytvatten och i det andra delprojektet arbetar miljöförvaltningen tillsammans med idrottsförvaltningen för att en borsttvätt för båtar anläggs i Mälaren. Miljötilståndsrapporten Miljön i Stockholm 2019 har slutförts. Rapporten har tagits fram som kunskapsunderlag till MHN samt underlag till nytt miljöprogram för staden.

Avdelningen SLB-analys

Meteorologiska variationer mellan åren påverkar luftföroreningshalterna. Inledningsvis 2019 är halterna av kvävedioxid och antalet dygn med kvävedioxidhalter över $60 \mu\text{g}/\text{m}^3$ något lägre jämfört med samma period år 2018 i innerstaden. Däremot har halterna av kvävedioxid och antalet dygn med kvävedioxidhalter över $60 \mu\text{g}/\text{m}^3$ varit högre än de senaste åren vid Essingeleden. Miljö kvalitetsnormen för dygnsmedelvärdet under år 2019 är redan överträdd intill Essingeleden, och tangeras vid Hornsgatan.

Våren 2019 har, liksom våren 2018, medfört torra körbanor och höga partikelhalter. Hornsgatan har 30 dygn med halter av partiklar (PM10) över $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (max 35 tillåtna under ett kalenderår). Övriga innerstadsgator och Essingeleden har ca 20-25 dygn med PM10 halter över $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Trots relativt höga halter under våren är det sannolikt att miljö kvalitetsnormen klaras.

Arbetet fortsätter i digitaliseringsprojektet ”Allt om Stockholmsluften – nu och de kommande dagarna”. I början av året färdigställdes en prototyp för 4-dygns prognoser av kväveoxider, ozon, partiklar och björkpollen. Under våren har det därefter genomförts ett utvärderingsförsök där ett antal astmatiker fått individuella luftkvalitetsprognoser samtidigt som de svarat på frågor om nyttan av systemet. Under hösten utvärderas svaren från utvärderingsförsöket, och arbetet med att förbättra kvaliteten i prognoserna fortsätter. Senare i höst påbörjas arbetet med att bygga en app för ”smarta” telefoner.

Driften av Östra Sveriges Luftvårdsförbund sker enligt avtal till och med 2019. Ny upphandling för perioden 2020-2023 pågår.

Avdelningen Verksamhetsstöd

Stadens byte av IT-leverantör (GSIT2.0), vilket innebär att alla datorer, skrivare och servrar ska bytas, är kraftigt försenat. För förvaltningens del innebär det att övergången skedde i mitten av augusti 2019 (istället för september 2018). Förseningen har medfört att en stor del av verksamhetens datorer fram till bytet började bli tämligen ålderstigna, vilket inneburit både besvär för medarbetarna och merarbete för dem som ansvarar för teknisk support på förvaltningen.

Arbetet med förberedelser inför övergången till en ny version av ärendehanteringssystemet Ecos fortsätter. Införandet har försenats på grund av problem hos leverantören, men beräknas ske under 2020.

Under våren gjordes det ett större förberedelsearbete inför Biologiska Mångfaldens dag den 22 maj – då ett flertal aktiviteter genomfördes bl.a. tillsammans med Skarpnäcks stadsdelsförvaltning. En temautställning kring biologisk mångfald anordnades i Stockholmsrummet i Kulturhuset under april och maj.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål:

1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

Analys

Samtliga kommunala verksamheter har en viktig uppgift i att säkerställa likabehandling och tillgänglighet för kommunens invånare. Miljöförvaltningen arbetar kontinuerligt med kompetensutvecklingsinsatser för att främja ett gott bemötande både internt och externt, och i slutet av maj anordnades exempelvis en utbildning för cheferna i de tekniska förvaltningarna med titeln ”Lika rättigheter och möjligheter” med fokus på funktionsvariation.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort

◆ Uppfylls delvis

Analys

Nämnden har en högt specialiserad verksamhet och tillgången till handledningstid är begränsad, vilket påverkar möjligheterna att erbjuda sommarjobb och praktikplatser. Förvaltningen får en del förfrågningar om sommarjobb, examensarbeten och praktikplatser och arbetar för att i möjligaste mån erbjuda dessa möjligheter. Historiskt sett har miljöförvaltningen tyvärr haft svårt att hitta lämpliga uppgifter för Stockholmsjobb, och när behov har uppstått har det inte funnits matchande kandidater. Miljöförvaltningen har nu etablerat en ny kontakt med arbetsmarknadsförvaltningen med en förhoppning om att framgent kunna tillhandahålla platser för Stockholmsjobb.

Förvaltningen har under sommaren också anlitat sex feriearbetande ungdomar som arbetat med bland annat Klimatvågen. Förvaltningen hade som målsättning att tillhandahålla platser för 12 feriearbetande ungdomar men tyvärr har inte målet kunnat nås då lämpliga uppgifter enbart har kunnat identifieras för sex platser. Feriearbetande ungdomar tillsätts och avlönas genom stadsdelsförvaltningarna och eftersom indikatorn ”Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi” enbart ska rapporteras om förvaltningen själv avlönar de feriearbetande ungdomarna är årsmålet och utfallet för denna indikator satt till noll.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal tillhandahållna platser för feriejobb	6			12	8	12 st	9 000 st	Tertial 2 2019
Analys Förvaltningen har haft som mål att tillhandahålla platser för 12 feriearbetande ungdomar under sommaren. Tyvärr uppnås inte målet till fullo utan enbart sex platser har kunnat tillhandahållas eftersom lämpliga uppgifter inte kunnat identifieras för fler platser. De feriearbetande ungdomar som arbetat under sommaren har bland annat arbetat med visa upp Klimatvågen på olika platser i staden. Förvaltningen arbetar med att försöka ta in ytterligare några feriearbetande ungdomar under höstlovet.								
  Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	0			0	1	4 st	1 050 st	Tertial 2 2019
  Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning	5			8	5	5	Tas fram av nämnden	Tertial 2 2019
   Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi	0 st	0 st	0 st	12 st	0	0 st	9 000 st	Tertial 2 2019

Nämndmål:

1.1.1 Miljöförvaltningen ska ha en god samverkan med universitet och högskolor

 Uppfylls helt

Analys

Miljöförvaltningen eftersträvar en god samverkan med universitet och högskolor dels som ett led i att säkra kompetensförsörjningen på kort och lång sikt och dels i kunskapshöjande syften för att kunna ta del av relevanta forskningsresultat och ha en möjlighet att påverka fokus för verksamhetsnära forskningsområden. Bland annat medverkar förvaltningen i det kompetenscentrum för dagvatten (Drizzle) som leds av Luleå Tekniska universitet och förvaltningen är också projektledare för projektet iWater som rör realtidsmätning av vattenkvalitet där förvaltningen samarbetar med bland annat Kungliga Tekniska Högskolan (KTH). Under hösten undersöker också förvaltningen möjligheten att ta emot praktikanter genom *Tekniksprånget* (för att få fler ungdomar att välja högre teknisk utbildning) eller *Jobbsprånget* (för nyanlända akademiker).

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.2. Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i

● Uppfylls helt

Analys

En stor del av nämndens verksamhet syftar till förebyggande av miljö- och hälsofaror. Det gäller till exempel livsmedelskontrollens verksamhet. Nämnden är också delaktig i stadens risk- och sårbarhetsarbete med ett särskilt ansvar för miljö- och hälsofrågor, och detta arbete beräknas utföras som planerat.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Andel genomförda åtgärder inom ramen för risk- och sårbarhetsanalys (RSA)						100 %	100 %	2019

Nämndmål:

1.2.1 Bistå stadens ledning och övriga förvaltningar med expertkunskap om hot mot miljö och hälsa

● Uppfylls helt

Analys

Nämndens verksamheter har ofta ett direkt förebyggande arbete angående hot mot miljö och hälsa och är därigenom även en expertfunktion för staden i övrigt. Detsamma gäller även vid akuta situationer som innebär fara för miljö eller hälsa.

Nämndmål:

1.2.2 Livsmedelsföretagarna i Stockholm efterlever lagstiftningen och åtgärder brister så att konsumenterna har säkra livsmedel och inte blir vilseledda

● Uppfylls helt

Analys

Livsmedelskontrollen utför kontinuerligt kontroll av stadens livsmedelsverksamheter för att upptäcka avvikelser och följa upp dessa med syfte att säkra livsmedel saluhålls och serveras i staden. Under perioden januari-augusti har cirka 4300 kontroller genomförts. Tio procent av kontrollerna bedömdes behöva en extra uppföljning, och knappt 400 uppföljande kontroller gjordes för att kontrollera att allvarliga brister åtgärdats. 75 förelägganden och förbud har utfärdats mot företag där allvarliga avvikelser konstaterats.

Nämndmål:

1.2.3 Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska tillhandahålla korrekt och lättillgänglig information

● Uppfylls helt

Analys

Miljöförvaltningen har under flera års tid bedrivit ett aktivt klarspråksarbete för att utveckla beslut och informationstexter i syfte att göra dem mer lättbegripliga. Att på ett enkelt sätt kunna ta till sig nämndens information och beslut är en viktig demokratispekt och samtliga förvaltningens nyanställda uppmanas att delta vid de årliga klarspråkskurserna.

Nämndmål:

1.2.4 Korrekt och snabb hantering av serviceanmärkningar

● Uppfylls helt

Analys

Miljöförvaltningen har över åren haft ett tämligen lågt antal serviceanmärkningar, det vill säga klagomål på förvaltningens bemötande eller handläggning. Klagomål på nämndens beslut i specifika ärenden registreras i det pågående ärendet och besluten är överklagningsbara. Under perioden 1 januari till 31 augusti har en serviceanmärkning registrerats. Registrerad serviceanmärkning hanterades inom 15 arbetsdagar.

Nämndmål:

1.2.5 Genom Miljöbarometern och Miljödata erbjuda aktuell och lättillgänglig information om stadens miljösituation och miljöarbete

● Uppfylls helt

Analys

Informationen om miljötillståndet och utvecklingen av miljön i Stockholm uppdateras kontinuerligt och görs tillgänglig för stockholmarna via stockholm.se/miljobarometern.

Under året har arbetet med miljötilståndsrapporten Miljön i Stockholm 2019 slutförts. Rapporten har tagits fram som kunskapsunderlag till MHN samt underlag till nytt miljöprogram för staden.

I Miljödata, miljodata.stockholm.se, tillhandahålls och visas i dagsläget ca 80 kart- och datatjänster från miljöförvaltningen tillsammans med närmare 300 karttjänster från andra. Miljödata nås av samtliga inom Stockholms stad från såväl dator som mobil enhet. Under hösten kommer en publik version att lanseras på stockholm.se.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige

● Uppfylls helt

Analys

Inomhusmiljön för stadens barn i skola/förskola behöver förbättras. Tillsynen som bedrivs utifrån miljöbalkens bestämmelser visar att brister avseende buller och ventilation är ett återkommande problem. Genom tillsynen bidrar miljöförvaltningen till att dessa brister successivt åtgärdas.

Nämndmål:

1.3.1 Barnrättsperspektivet ska vara en naturlig del i miljöförvaltningens verksamhet.

● Uppfylls helt

Analys

Miljöförvaltningens arbete syftar i grunden till att säkerställa en god och hälsosam miljö samt säkra livsmedel för alla och förvaltningens bedömningar grundar sig på aktuell forskning om olika faktorer påverkan på människor inklusive barn. I de fall det finns särskild kunskap om att barn är känsligare än vuxna beaktas detta konsekvent i miljöförvaltningens ställningstaganden. Förvaltningen arbetar aktivt för bl.a. en sund skol- och boendemiljö i Stockholm med riktad tillsyn av skolor och förskolor med avseende på sund inomhusmiljö, hälsa och säkra livsmedel. Förvaltningen arbetar bl.a. även aktivt för att minska barns exponering av skadliga kemikalier samt att lyfta barns behov av sund inomhus- och utomhusmiljö i planarbetet.

Nämndmål:

1.3.2 Tillsynen ska säkerställa att inomhusmiljön i skolor och förskolor inte ska medföra olägenhet för människors hälsa

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen genomför den riktade tillsynen på skolor och förskolor enligt plan, vilket bl.a. innefattar en fortsättning av projekt buller på förskolor som innebär kontroll av att buller från fasta installationer (fläktar, kyl och frys mm) inte överskrider Folkhälsomyndighetens riktvärden för buller inomhus. Den ordinarie riktade tillsynen på skolor och förskolor innefattar bl.a. kontroll av bullernivåer, ventilation och hygienrutiner. Under hösten ska ett tillsynsprojekt inom öppna förskolor med bland annat fokus på kemikalier att drivas. Tillsynsprojektet sker i samarbete med Göteborg och Malmö. Bristande ventilation och höga bullernivåer i skol- och förskolelokaler uppmärksammas regelmässigt i tillsynen. Hittills i år

har minst 60 procent av de inspekterade verksamheterna fått anmärkningar avseende förhöjda bullernivåer jämfört med Folkhälsomyndighetens allmänna råd.

87 % (årsmålet för indikatorn är 92 %) av förskolorna och skolorna har kontrollerats avseende radon och har radonvärden under 200 Bq/m³ luft. Det finns risk att årsmålet inte kommer att nå eftersom flera nya förskolor/skolor som inte mätt radon har tillkommit, vilket resulterar i att andelen redan mätta minskar procentuellt sett.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel förskolor och skolor som har kontrollerats avseende radon och har radonvärden under 200 Bq/m ³ luft.				88	88 %	92 %		2019

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.4. I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet

 Uppfylls helt

Analys

Hela förvaltningens verksamhet ska genomsyras av hög kvalitet, rättssäkerhet och gott bemötande samt vara fri från diskriminering. Förvaltningens handläggning ska vara effektiv och återkoppling till medborgare och verksamhetsutövare ska ske skyndsamt.

Nämndmål:

1.4.1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska säkerställa att nämndens verksamhet bedrivs så att mänskliga rättigheter respekteras och att ingen utsätts för diskriminering

 Uppfylls helt

Analys

Ingen ska uppleva sig diskriminerad i kontakterna med miljöförvaltningen. Servicen ska vara god och likvärdig för alla oavsett ålder, etnicitet, funktionsvariation, trosuppfattning, kön, sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck. Förvaltningen arbetar kontinuerligt med kompetensutvecklingsinsatser kring bland annat bemötande, normkritik och jämställdhet. I slutet av maj anordnade miljöförvaltningen tillsammans med övriga förvaltningar i Tekniska nämndhuset en utbildning för förvaltningarnas chefer betitlad ”Lika rättigheter och

möjligheter” med fokus på funktionsvariation. Vidare är en föreläsning om barnrättsperspektivet planerad att äga rum under hösten.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.5. I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande

● Uppfylls helt

Analys

Miljöförvaltningens arbete bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att i tillsynen identifiera brister i inomhusmiljön och livsmedelshanteringen på äldreboenden och säkerställa att bristerna åtgärdas.

Nämndmål:

1.5.1 Stockholms äldreboenden har en sund inomhusmiljö och säkra livsmedel

● Uppfylls helt

Analys

Miljöförvaltningen kontrollerar att hantering av livsmedel på äldreboenden utförs säkert.

För att säkerställa en sund inomhusmiljö för stadens äldre genomför miljöförvaltningen tillsyn på äldreboenden under året. Planerad tillsyn för året bedöms hinnas med.

Antal inspektioner som utförts hittills är 20 stycken. Av dessa 20 har 8 stycken vård- och omsorgsboenden fått anmärkningar som kräver uppföljning. Det handlar antingen om misstänkt fuktskada, misstänkt otillräcklig ventilation, buller från fasta installationer, låg uppmätt varmvattentemperatur i tappkran eller bristande rutiner avseende kontroll av varmvattnet (förebyggande åtgärder avseende legionella). Andra iakttagelser i tillsynen är att det saknas dokumenterade rutiner inom egenkontrollen. Vanligt förekommande är att omsorgsboendena har muntliga rutiner gällande flera områden men att dessa inte alltid är dokumenterade i verksamheten. Rutinerna gällande hygien och smittskydd var dock allt som oftast dokumenterade i verksamheten.

KF:s inriktningsmål:

2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

Analys

Förvaltningen har genom sitt arbete i stadsplaneringen, i tillsynen, i samordningsgrupper och i olika projekt bidragit till att säkerställa en långsiktig hållbarhet, en robust grönstruktur, minskad klimatpåverkan, klimatanpassning, god ljudmiljö, miljö kvalitetsnormer för luft och vatten samt bibehållna ekosystemtjänster. Vidare har förvaltningen stöttat flera andra delar av staden i deras arbete med att nå stadens klimat-, energi- och miljömål.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.1. Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv

● Uppfylls helt

Analys

Miljö- och hälsoskyddsnämnden kan bidra till ett bra företagsklimat genom att fungera väl som myndighet. En väl fungerande tillsyn med tydliga regler som gäller lika för alla, hög kompetens samt gott bemötande och god service underlättar för företagen.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Andel upphandlad verksamhet i konkurrens						0 %	Tas fram av nämnd/styrelse	2019
Analys								
Indikatorn är inte relevant för miljö- och hälsoskyddsnämnden eftersom ingen upphandling av entreprenad- eller driftverksamhet görs.								
● Företagens nöjdhet med bemötande från staden	83			80		81	78	2019
● Företagens nöjdhet med effektivitet från staden	77					77	70	2019
● Företagens nöjdhet med information från staden	77					72	72	2019
● Företagens nöjdhet med kompetens från staden	80					74	72	2019
● Företagens nöjdhet med rättssäkerhet från staden	77					73	73	2019
● Företagens nöjdhet med tillgänglighet från staden	78					73	70	2019
● Näringslivets nöjdhet vid kontakter med staden som myndighet	79			74		75	72	2019

Nämndmål:

2.1.1 Förvaltningen ger en god service och bedriver tillsyn med hög professionalitet mot företag och andra verksamhetsutövare i staden

● Uppfylls helt

Analys

Miljö- och hälsoskyddsnämndens strävar efter att ge bra service till företagen och att utföra en bra tillsyn. Trendmässigt har resultaten på NKI-undersökningen blivit allt bättre. Resultatet för 2018 visar att näringslivet är mycket nöjd med förvaltningens bemötande, kompetens

m.m. Punktlighetsmålen visar genomgående en bra uppfyllelse.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Behandla anmälningar enligt miljöbalken inom sex veckor	94,8 %			95,1 %		90 %		Tertial 2 2019
 Företagen uppfattar inspektörerna som professionella	80			73		73		2019
 Handlägga inkomna anmälningar om registrering av livsmedelsanläggning inom 14 dagar.	98,9 %			94,6 %	90 %	90 %		Tertial 2 2019
 Handläggning av värmepumpsökningar ska påbörjas senast efter 5 arbetsdagar.	100 %			100 %		95 %		Tertial 2 2019
 Miljörapporter besvaras senast 30 juni.	95,2 %			95,1 %		95,2 %		Tertial 2 2019

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen har fortsatt sitt aktiva arbete för att staden ska uppnå målen för bostadsförsörjningen, där en hållbar och hög genomförandetakt är särskilt prioriterat. Förvaltningen arbetar, genom den förvaltningsövergripande modellen ledstängen, för att miljöfrågorna ska beaktas i ett tidigt skede av planeringen och att staden kan skapa en attraktiv, miljö- och klimatsmart stad. Förvaltningen har bidragit till att säkerställa en långsiktig hållbarhet, en robust grönstruktur, minskad klimatpåverkan, klimatanpassning, god ljudmiljö, miljö kvalitetsnormer för luft och vatten samt bibehållna ekosystemtjänster.

Nämndmål:

2.2.1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska med sin kompetens delta i stadsplaneringen och möjliggöra en hållbar och växande stad

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen har haft en aktiv roll i stadsutvecklingsprocessen, genom medverkan i stadsplaneringens olika skeden, genom att bistå med expertkunskap, samt hjälpa till med avvägningen för en hållbar stadsutveckling. Förvaltningen har bidragit med sin kompetens i områdesplanering och detaljplaneprocess.

Miljöförvaltningen har deltagit i framtagandet av miljöprogram 2020-2023.

Förvaltningen har bistått föreningen C/O City i den pågående vidareutvecklingen av användarvänlig GIS-baserad grönytefaktor (QGYF). Förvaltningen har för stadens räkning gått med i styrelsen i föreningen C/O City.

Förvaltningen har fortsatt leda och delta i fokusgrupper gällande hållbar stadsutveckling i Norra Djurgårdsstaden.

Förvaltningen har sökt medel för att ta fram metoder för att föra vidare smarta lösningar från pilotprojekt som GrowSmarter och Hållbara Järva till det ordinarie arbetet med att utveckla en smart och hållbar stad. Metoderna är planerade att användas för nya såväl som befintliga bostäder och utemiljö gällande energi, transporter och ekosystemtjänster i samband med utvecklingen av stadens fokusområden Farsta, Skärholmen, Hagsved (Rågsved/Hagsätra) och Kista.

Arbetet med att bygga upp en idébank på Miljöbarometern som kan användas som underlag till att förstärka stadens gröna och blå infrastruktur fortsätter. Ett underlag med gröna strategier och förslag till konkreta förstärkningsåtgärder har arbetats fram för mellersta Söderort.

Nämndmål:

2.2.2 Tillsynen ska verka för att stadens mark- och vattenanvändning är hållbar

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen har bedrivit tillsyn av stadens natur- och kulturresevat och därigenom verkat för en naturvårdande skötsel som stärker den biologiska mångfalden, samt en utveckling av tillgängligheten till de rekreativa värdena med fokus på ett s.k. basutbud av service (toaletter, skyltar, naturbevakare etc.). Det senare har resulterat i ett pilotprojekt för entrétoaletter i två resevat.

Inom dagvattentillsynen har Stockholm Vatten och Avfall AB under året inventerat, sammanställt och redovisat samtliga dagvattenanläggningar de har inom det kommunala vägnätet. Ett utkast till egenkontrollprogram för varje anläggning har presenterats för miljöförvaltningen. Under andra halvan av året ska förvaltningen börja tillsynsbesöka dessa

dagvattenanläggningar.

Nämndmål:

2.2.3 En långsiktig miljöövervakning ger god uppföljning av att stadens mark- och vattenanvändning är hållbar samt ger underlag för tillsyn, fysisk planering och exploatering samt åtgärdsarbete

 Uppfylls helt

Analys

Den löpande miljögiftsövervakningen i fisk och vatten fortlöper med ordinarie övervakning i sex vattenförekomster och screening i elva vattenförekomster.

Övervakning av de kvalitetsfaktorer som ingår i bedömning av ekologisk status utförs i enlighet med miljöövervakningsprogrammet. Under 2019 genomförs undersökningar av vattenväxter, växtplankton och påväxtalger i ett urval sjöar och vattendrag i samverkan med Stockholm Vatten och Avfall AB.

Övervakningen av klimatförändringar och dess effekter fortlöper, samtliga klimatindikatorer på miljöbarometern har uppdaterats med data för 2018. En ny indikator för ytvattentemperatur i Östra Mälaren har publicerats. Arbete har påbörjats med framtagande av nya klimatindikatorer för maxtemperatur och värmeböljor m.m.

Förslaget till handlingsplan för minskad spridning av mikroplast är på remiss. Förvaltningen förbereder för lansering så att implementeringen kan påbörjas då planen är beslutad.

Under hösten kommer en ny kommundoktorand med fokus på mikroplast att påbörja sin tjänst. Arbetet kommer till en början inriktas på förekomst av mikroplast i dagvattensediment.

Miljöövervakning av stadens biologiska mångfald fortsätter enligt program som beslutades av MHN 2017. Uppdatering av biotopdatabasen förbereds enligt ny metodik som tagits fram av Stockholms universitet i ett länsomfattande samarbete lett av Länsstyrelsen. Resultaten av 2018 års inventeringar av groddjur och fladdermöss har sammanställts och ett nytt habitatnätverk för fladdermöss har tagits fram. Fortsatta undersökningar av groddjur och fladdermöss görs på utvalda lokaler under 2019. Prototyp för prioriteringsstöd för naturvårdsskötsel som ska gynna biologisk mångfald håller på att färdigställas. Målgruppen för prioriteringsstödet är framförallt förvaltare på stadsdelar och deras upphandlade entreprenörer.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel vattenförekomster som följer miljö kvalitetsnormerna för kemisk status.				14 %		50 %		2019

Nämndmål:

2.2.4 Aktivt bistå i samordning av grönstrukturfrågor, planering och utredning av nya naturreservat samt uppmärksamma ekosystemtjänster i staden

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen har fortsatt medverkat i FoU-projektet Hazard Support, Green Zone om hur grön infrastruktur kan bidra till att hantera klimatrelaterade risker som översvämningar och värmeböljor såväl som till ökad folkhälsa. Förvaltningen medverkar också i det EU-finansierade projektet Clarity som också fokuserar på hur grön infrastruktur kan bidra till att minska effekterna av extrema väderhändelser i den täta stadsmiljön. Förvaltningen har också deltagit i stadens klimatanpassningsnätverk.

Förvaltningen har uppmärksammat ekosystemtjänster i staden bland annat genom att bidra med kompetens i enskilda detaljplaner, samt hållit flera internutbildningar för medarbetare på stadsbyggnadskontoret och exploateringskontoret.

Förvaltningen har medverkat i arbetet med att inrätta nya naturreservat i Hagsåtraskogen och Kyrkhavn samt påbörjat en utredning om möjliga biotopskyddsområden i staden. Utredningen av Fagersjöskogen och Ålsten/Storskogen kommer att påbörjas senare under året.

En strategi för biologisk mångfald har börjat tas fram enligt budgetuppdrag 2019. Strategin kommer att innehålla strategier för prioriterade arter och naturmiljöer, förslag till hur biologisk mångfald ska tas omhand i stadens olika processer samt strategier för kunskapsuppbyggnad och kommunikationsarbete. Samarbetet mellan berörda kontor om prioriteringsstöd för naturvårdsskötsel som gynnar biologisk mångfald fortsätter. Prototypen som tagits fram för Skärholmen färdigställs och ska under 2019 börja utvecklas för fler stadsdelar, med stöd av Grönare Stockholm.

Vidare har ett nytt digitalt utbildningsmaterial om ekologiinriktad skötsel tagits fram i syfte att gynna ekosystemtjänster och den biologiska mångfalden i stadens grönområden. Detta material är främst inriktat till parkingenjörer och miljösamordnare i stadsdelarna men även entreprenörer och kommer att åtföljas av en praktisk skötselkurs i fält under hösten 2019.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.3. Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet

● Uppfylls helt

Analys

Andelen laddbara fordon i Stockholm har ökat kraftigt från en låg nivå och är den högsta i Sverige. En fördubbling av antalet elbilar och laddhybrider i nybilsförsäljningen har skett de senaste fem åren, men övriga miljöbils-kategorier har gått tillbaka eller legat stilla på samma nivåer som tidigare. Det har varit ett intensivt arbete med att öka både den publika och privata

laddinfrastrukturen inom staden. Det har även gjorts en sammanställning om hur de publika laddstationerna i Stockholm nyttjas.

I ett par områden i Stockholm erbjuds boende ett prova på abonnemang där kollektivtrafik, bilpoolresor, taxiresor och låncykel erbjuds i ett paket genom Eccentric-projektet som förvaltningen leder.

Arbete pågår med projektansökningar för samarbete avseende framförallt laddinfrastruktur. För EU-projektet Seamless (redovisat i MHN i maj 2019) väntas besked om projektet antas under hösten. I Meister (redovisat i MHN i april 2019) har förvaltningen möjlighet att gå med i ett redan startat projekt för att ta en avhoppad stads plats.

En regelmässig komplikation kopplat till klimatbonus är att fordonets typgodkännande försvinner vid efterhandsmontering av hyllor p.g.a. ökad totalvikt. Detta innebär att 80 av stadens elfordon, vilka har fått denna efterhandsmontering, inte uppfyller kraven för klimatbonus vilket resulterar i en utebliven klimatbonus om ca 4 800 000 kr.

Transportstyrelsen har tillskrivits i frågan och är medvetna om problemet samt medger att detta inte är avsikten.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel miljöbränsle i stadens etanol- och biogasfordon	90,5 %			70,84 %	86 %	86 %	86 %	Halvår 1 2019
  Sålida fossila drivmedel				8,5		8	8,0 TWh (avser 2018)	2019
Analys Statistiksammanställningen släpar efter så först mot slutet av år 2019 finns statistik för år 2018.								
  Växthusgasutsläpp i transportsektorn per invånare (ton CO ₂ e per invånare)						1,1 Ton CO ₂ /inv	1,10 ton CO ₂ e/inv	2019
Analys P.g.a. eftersläpning i statistik avser periodens utfall 2017 års värde. 2016 var utsläppen från transportsektorn 1,2 CO ₂ e/inv. Förbättringen beror framför allt på högre andel förnybart bränsle i kombination med att trafikökningstakten avtagit.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Trafiknämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden ska initiera åtgärder för elektrifiering av transportsektorn.	2019-01-01	2019-12-31	

Nämndmål:

2.3.1. Tillsynen ska minska miljöpåverkan från transporter

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen har tagit fram ett nytt åtgärdsprogram för buller (2019-2023) som beslutats av Kommunfullmäktige. Förvaltningen har följt upp trafikkontorets planering för åtgärder, och bedömer att åtgärder för 2019 bör kunna genomföras enligt programmet.

Förvaltningen har följt upp att trafikkontoret har genomfört skyddsåtgärder (dammbindning, sandsopning, spolning) för att begränsa trafikens spridning av partiklar till luften.

Förvaltningen har påbörjat tillsynsinsatser för förbättrad egenkontroll av dagvattenanläggningar.

I tillsynen över miljöfarliga verksamheter ingår även transporternas miljöpåverkan.

Nämndmål:

2.3.2 Nämnden har god uppföljning av trafikens miljöpåverkan

● Uppfylls helt

Analys

Vägtrafiken är den dominerande källan till höga halter av kvävedioxid och partiklar (PM10). I Stockholm mäts luftkvaliteten kontinuerligt på Hornsgatan, Sveavägen, Folkungagatan och Sankt Eriksgatan. Mätningar fyller en viktig funktion för övervakning och jämförelse mot miljökvalitetsnormer och miljömål samt för utvärdering av effektiva åtgärder.

Halterna av kvävedioxid har sedan 2017 visat på en kraftig nedgång till följd av infasning av nyare fordon med lägre utsläpp av kväveoxider. Miljökvalitetsnormen överträds dock 2019. Halterna av partiklar har såväl 2018 som 2019 varit höga men normen klaras. Trafikkontorets åtgärder i form av dammbindning och städning måste således fortgå trots en minskad dubbdäcksanvändning.

Förvaltningen deltar i arbetet med införande av miljözon på Hornsgatan. Under hösten kommer fordonsammansställningen att mätas på Hornsgatan. Miljöförvaltningen och Trafikkontoret har även påbörjat diskussioner om hur halter ska kunna visualiseras i realtid på Hornsgatan.

Nämndmål:

2.3.3 Minst tjugo procent av alla nya bilar som säljs är miljöbilar

◆ Uppfylls delvis

Analys

I april 2019 var andelen miljöbilar som såldes i länet (enligt stadens definition antagen av fullmäktige) 17,5 procent, vilket är en minskning sedan årsskiftet med 4,5 procentenheter.

Andelen miljöbilar i nybilsförsäljningen har gått ner i Stockholms län under åren 2016 till 2018 från en nivå om 24 procent år 2015. Detta kan bero på bonus-malus systemet som idag premierar elbilar och biogasbilar men utesluter etanolbilar och snåla bensin- och dieselbilar. Eftersom snåla fossilbilar och etanolbilar inte längre premieras ekonomiskt eller pekas ut som miljöbilar har intresset för dessa svalnat. Dessutom saknas en etanolbil på svenska marknaden, men en ny modell håller på att lanseras. Att andelen är så hög som 17,5 procent beror framförallt på att laddhybrider och rena elbilar ökat sin andel stort.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden behandlade ett förslag till ny miljöbilsdefinition i mars 2019, förslaget har därefter varit ute på remiss.

Inom Eccentric-projektet demonstreras 15 eldrivna lätta lastbilar som körs av flera olika företag inom olika verksamhetsområden. Utvärdering pågår och erfarenheterna är positiva och ska spridas till andra företag.

Förvaltningen har genomfört ett seminarium om friflytande mobilitetstjänster (t.ex. elsparkcyklar) och kommer i höst genomföra ytterligare tre till fyra liknande seminarier inom miljöbilsområdet. Målgruppen för seminarierna är andra kommuner, myndigheter och beslutsfattare.

Målet med 20 % miljöbilar kommer sannolikt inte nås under 2019.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel sålda förnybara drivmedel i länet per år.				27 %		34 %		2019
Analys								
Statistik sammanställs årligen och 2018 års statistik kommer först mot slutet av 2019								

Nämndmål:

2.3.4 Minst var tionde lastbil som säljs är en miljölastbil

 Uppfylls inte

Analys

3,8 procent av nyregistrerade tunga fordon, 55 av totalt 1432, var miljölastbilsklassade vid utgången av år 2018. Målet om att var tionde lastbil som säljs är miljölastbil nås således ej.

Arbetet med att få till stånd fler platser för drivmedelsstationer för tunga fordon pågår, det tar dock lång tid från att lämpliga platser identifierats till att de blir klara för etablering. Vidare har miljöförvaltningen hjälpt till med råd och kunskap i samband med upphandling av transporttjänster samt uppföljning av redan ingångna avtal. Inom ramen för Eccentric-projektet provas just nu en elhybridlastbil för nattleveranser i city och utvärdering av demonstrationen har påbörjats. Förvaltningen har även projektlett en utredning gällande möjligheten att använda etanol och gas i fordon vid arbete under jord. Studien redovisades för miljö- och hälsoskyddsnämnden i maj 2019.

Det finns en stor andel diesellastbilar som går på 100 procent förnybara drivmedel, biodiesel 100 och HVO 100 procent, (HVO =Hydrerade Vegetabiliska Oljor). Dessa fordon kör på förnybara drivmedel och transporten är att betrakta som en miljöanpassad transport även om fordonet statistiskt inte är en miljölastbil. Det har inte varit möjligt att i befintlig statistik få fram hur många dessa lastbilar är.

Nämndmål:

2.3.5 Stadens egen fordonsflotta består av miljöfordon

 Uppfylls helt

Analys

Vid årsskiftet 2018/19 hade Stockholms stad gemensamt en fordonsflotta med 891 fordon av vilka ca 6 % var specialfordon. Övriga fordon var till 98 % miljöbilsklassade enligt stadens definition vid inköpstillfället. Förutom vissa specialfordon var alla nyinköpta fordon under 2018 miljöbilsklassade. Vid årsskiftet 2018/19 bestod flottan av 16 % elbilar, 45 % biogasfordon, 9 % etanolbilar, 10 % laddhybrider, samt snåla fossilbilar på sammanlagt 16 %.

Arbetet har koncentrerats till att få avtal på plats för elektronisk körjournal och avyttringstjänst samt att ständig vara behjälplig med råd och stöd vid fordonsanskaffning och liknande. De första elbilarna i den tidigare upphandlade elbilspoolen har tagits i drift och invigts. Nu finns 22 stycken elbilar som används av förvaltningar och bolag och som även kan bokas av företag och privatpersoner. Tjänsten är upphandlad av Sunfleet. Förvaltningens tidigare arbete med att demonstrera elbilar för färdtjänsten har lett till att flera av dessa har köpt in elfordon.

Förvaltningen har tidigare införskaffat två eldrivna lastcyklar för utlåning och provkörning till förvaltningar och bolag, vilka används i hög grad.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring

 Uppfylls helt

Analys

Miljöförvaltningen utövar tillsyn över evenemang i staden samt följer upp eventuella klagomål gällande dessa. Miljöförvaltningen är även remissinstans gällande Tillståndsmyndighetens beslut om serveringstillstånd samt har tillsynen över rökfria miljöer i staden. I samband med och inför att den nya lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter trädde i kraft den 1 juli 2019 har miljöförvaltningen arbetat löpande med att informera verksamheter och invånare i staden som hört av sig med frågor om de nya reglerna samt tagit hand om inkomna klagomål. Miljöförvaltningen strävar efter att hålla en god dialog med verksamhetsutövare inom branschen samt med de invånare som upplever störningar. Alla bedömningar görs utifrån en rimlighetsavvägning där såväl hälsoskyddsintresset som verksamheternas intressen beaktas. Under första halvåret 2019 har det varit en omfattande

debatt om musikscenerna i staden och invånare som klagar på desamma. Miljöförvaltningen har bidragit till att försöka nyansera bilden av problematiken och föra in sakliga argument i debatten. Miljöförvaltningen har hittills inte förbjudit någon restaurang- eller nattklubsverksamhet till följd av bullerstörning.

Nämndmål:

2.4.1 Stockholm har en hållbar lokalisering av evenemang och idrottsplatser

 Uppfylls helt

Analys

Miljöförvaltningen deltar i olika nätverk inom staden där frågor gällande evenemang diskuteras utifrån lokalisering och organisation, säkerhet m.m. Miljöförvaltningen bidrar i dessa sammanhang med att informera om vilka krav på ljudnivåer som gäller för publik samt om hanteringen av eventuella klagomål på störningar från evenemangen. Miljöförvaltningen har i dessa sammanhang under 2019 även informerat om tillsynen av rökfria miljöer som har utökats till följd av den nya lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter som trädde i kraft den 1 juli och hur förvaltningen tolkar de nya bestämmelserna. Miljöförvaltningen gör även tillsynsbesök på evenemang i staden och har under 2019 hittills bl.a. besökt musikfestivalen Lollapalooza på Gärdet och utfört ljudnivåmätningar utifrån gällande riktvärden för ljudnivåer med avseende på barn och ungdomar. Miljöförvaltningen har även bedrivit tillsyn och utfört ljudnivåmätningar under musikfestivalen Smash på Stadion.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö

 Uppfylls helt

Analys

Miljö- och hälsoskyddsnämnden är en viktig aktör i byggandet av Stockholm som en hållbar storstad. Genom nämndens tillsynsarbete säkerställs säkra livsmedel och hälsosamma vistelsemiljöer för medborgarna. Nämndens involvering i stadsbyggnadsprocessen leder till att miljöfrågorna tidigt tas i beaktande i processen. Vidare är förvaltningen delaktig i ett antal projekt som syftar till att utveckla både stadens hållbarhetsarbete och stadens naturmiljöer.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel badplatser med bra badvattenkvalitet.				78 %		90 %	90 %	2019
  Andel vattenförekomster som följer miljökvalitetsnormerna för ekologisk status				26 %		45 %	45 %	2019

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal dygn över normvärdet för kvävedioxid i luft				25 dygn		Max 7 dygn	Max 7 dygn	2019
Analys Antal dygn över 60 µg/m ³ har fram till den 31 augusti 2019 varit: 7 vid Hornsgatan, 3 vid Sveavägen, 2 vid S:t Eriksgatan, 1 vid Folkungagatan och 17 intill Essingeleden. Miljö kvalitetsnormen för dygn får överskridas högst 7 gånger per år. Inledningsvis 2019 är halterna av kvävedioxid och antalet dygn med kvävedioxidhalter över 60 µg/m ³ något lägre jämfört med samma period år 2018. Miljö kvalitetsnormen för dygnsmedelvärdet under år 2019 är emellertid redan överträdd intill E4/E20.								
  Antal dygn över normvärdet för PM10 i luft				34 Dygn		Max 35 dygn	Max 35 dygn	2019
Analys Antal dygn över 50 µg/m ³ har fram till den 31 augusti 2019 varit: 30 vid Hornsgatan, 22 vid Sveavägen, 26 vid S:t Eriksgatan, 16 vid Folkungagatan och 26 st intill Essingeleden. Miljö kvalitetsnormen för dygn får överskridas högst 35 gånger per år. Trafikkontoret utför regelbundet dammbindning samt spolning av gator, men trots intensiva åtgärder torkar vägbanorna upp vid omfattande solinstrålning och torrt väder och vägdammen virvlar då upp i luften. Troligtvis klaras miljö kvalitetsnormen för PM10 under 2019.								
  Antalet kemiska produkter som innehåller utfasningsämnen och som används i stadens verksamheter				128 st		112 st	112	2019
  Växthusgasutsläpp per invånare (ton CO ₂ e per invånare)				2,3 Ton CO ₂ /inv		2,2 Ton CO ₂ /inv	2,2 ton CO ₂ e/inv	2019
Analys År 2017 uppgick utsläppen till 2,3 ton CO ₂ e/inv. Periodens utfall avser prognostiserat utsläppsvärde för år 2018 som inte bygger på helt komplett statistik. Statistiskt underlag för beräkning av utsläppen har cirka 1,5 års fördröjning. Fastställt utsläppsvärde för år 2018 med prognos för utsläppen år 2019 beräknas kring halvårsskiftet 2020.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och berörda bolag utreda om flytande papperskorgar i anslutning till stadens strandbad kan förbättra den lokala stadsmiljön och minska plasten i stadens vattendrag	2019-01-01	2019-12-31	
  Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska ta fram en strategi för biologisk mångfald i samarbete med samordningsgruppen för gröna Stockholm	2019-01-01	2019-12-31	

Nämndmål:

2.5.1 Bättre miljö genom ökade effekter av energitillsyn

 Uppfylls helt

Analys

Energifrågor behandlas i all tillsyn över de miljöfarliga verksamheterna inom staden. Tillsynen över de stora energiproduktionsanläggningarna intar i detta sammanhang en sär-

ställning genom att tillsynen handlar om att delta i tillståndsprövningar, bl.a. genom att granska företagens förslag till villkor. Yttrande avseende Stockholm Exergis ansökan om att få förbränna s.k. R/T-flis i Värtaverkets fastbränslepanna, KVV8, har lämnats liksom yttrande över prövotidsredovisning för detta verk. Yttranden avseende Högdalen och Skarpnäck värmeverk har också lämnats. Förvaltningen har också deltagit i samråd inför tillståndsansökan för byggande av ett nytt kraftvärmeverk i Lövsta.

Förvaltningen har fortsatt många kontakter med de största verken genom att avvikelser rapporteras in från verksamheterna.

Anläggningarna är generellt sett stora och verksamheterna bedrivs med tillstånd enligt miljöbalken. De är därför skyldiga att lämna miljörapporter som granskas av förvaltningen. Miljörapporterna har kommit in, granskats och samtliga verksamheter klarar sina villkor.

Nämndmål:

2.5.2 Miljöövervakning som ger god kunskap om energianvändning och växthusgasutsläpp.

● Uppfylls helt

Analys

Växthusgasutsläppen har beräknats till 2,3 ton CO_{2e}/inv. för 2017 och uppskattas till 2,2 ton CO_{2e}/inv. för 2018. Målet 2,2 ton CO_{2e}/inv. till 2020 bedöms komma att uppnås. Utsläpp från stockholmarnas flygresor 2018 (ingår inte i utsläppsmålet) har beräknats till ca 1,1 ton CO_{2e}/inv. exklusive höghöjdseffekt. Ca 95 procent av utsläppen kommer från utrikesflyg.

Energianvändningen i stadens organisation har minskat marginellt mellan åren 2017 och 2018. Energieffektiviseringsmålen i miljöprogrammet bedöms inte komma att uppnås.

Under miljöprogramperioden har solelproduktionen ökat med 44 procent. Solenergimålet bedöms komma att uppnås.

Nämndmål:

2.5.3 Hållbar energianvändning uppnås

● Uppfylls helt

Analys

Förslag till en ny klimathandlingsplan med koldioxidbudget och nya klimatmål för miljöprogram har tagits fram. Förvaltningen har målsvar för Agenda 2030-målet *Hållbar energi för alla*.

Övriga aktiviteter utgörs framför allt av avrapportering av stadens energikartläggningar enligt energikartläggningslagen, utredning av s.k. Gröna hyresavtal, kostnader för olika nivåer av energieffektivisering, gemensam upphandling av visualisering av solelproduktion och certifikatshantering, utredningar kring eleffektförsörjning, föreläsningar om staden energi- och klimatarbete i samverkan med akademi och Fastighetsägarna Stockholm, internationell studie om koldioxidlagring i samarbete med CNCA, regionalt- och lokalt

energirådgivningsarbete bl.a. med fokus på utfasning av oljeeldning, seminarier (solel, laddplatser, alternativ till bil), cykelkampanjer, klimatvandringar bl.a. med utbildning av ett fyrtiotal grundskolechefer, utdelning av Pingvinpriset (månadens klimatsmarta exempel), omarbetning av stadens web, Klimatpakten bl.a. med deltagande på Järvaveckan och sommarjobb inom förvaltningens energi- och klimatarbete för sex skolungdomar.

Nämndmål:

2.5.4 Klimatpåverkan från stockholmarnas konsumtion ska minska

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen har målsvar för Agenda 2030-målet *Hållbar konsumtion och produktion*.

Övriga aktiviteter utgörs framför allt av ledning av ett projekt för att utvärdera ett klimatberäkningsverktyg för byggprocessen där stadens bostadsbolag, exploateringskontoret och Göteborgs stad deltar, projektansökan till C40 med Köpenhamn och Oslo för hur städer kan gå före och arbeta med byggprocess, plastanvändning och livsmedel för att minska klimatpåverkan, förslag på lämpliga mål, mått och mätmetoder för klimatsmart mat och matsvinn där ett examensarbete inom miljövetenskap på Göteborgs universitet har kartlagt hur svenska kommuner jobbar med klimatsmart mat och matsvinn samt tagit fram goda exempel som Stockholms stad kan använda, genomfört projektet *Be Change* där bl.a. 60 deltagare från Stockholm fått råd och vägledning om hur man kan minska växthusgasutsläppen i vardagen.

Klimatvågen har deltagit på Ekumeniska Centret i Bromma, Karolinska Institutets Sustainability Day, Bolincentrets klimatfestival på Stockholms universitet, AB StockholmsHems Återflyttningskalas i Valla torg (projektet GrowSmarter), Järvaveckan, ÅF Offshore Race på Skeppsholmen och Kulturfestivalen.

Nämndmål:

2.5.5 Miljökvalitetsnormerna för omgivningsbuller ska uppfyllas

 Uppfylls helt

Analys

Åtgärdsprogrammet för omgivningsbuller 2019-2023 har beslutats i kommunfullmäktige den 6 maj 2019. Inom stadens bullerskyddsgrupp har planer för genomförande inletts. Exempelvis har staden erhållit medel för uppförande av växtb eklädd bullerskyddsskärm vid rekreativ område intill Huddingevägen. Förra årets budgetuppdrag om växtb eklädda bullerskydd har slutförts tillsammans med övriga berörda förvaltningar. Avrapportering till nämnderna genomfördes i april 2019.

Nämndmål:

2.5.6 Bidra till att stadens vattenområden uppnår god ekologisk och kemisk vattenstatus

◆ Uppfylls delvis

Analys

Ett flertal lokala åtgärdsprogram förväntas lyftas för politisk behandling under året.

Miljöförvaltningen fortsätter, i samverkan med övriga berörda, att ta fram lokala åtgärdsprogram för kvarvarande vattenförekomster samt planerar att genomföra ett antal viktiga projekt av strategisk betydelse för arbetet med lokala åtgärdsprogram; recipientspecifika riktvärden, undersökningar av PFAS, mikroplaster samt förekomst av miljögifter i sediment. Vidare deltar miljöförvaltningen i flera externfinansierade projekt. Däribland Drizzle, iWater, LIFE IP Rich Waters samt Anonyma källor.

För att omsätta åtgärdsprogrammen i konkret handling behövs samarbete med de förvaltningar och bolag som arbetar med stadsutveckling samt med tillsynen. Vidare behöver förvaltningens roll i såväl stadsbyggnadsprocessen och som tillsynsmyndighet utvecklas och stärkas avseende miljö kvalitetsnormerna för vatten.

Nämndmål:

2.5.7 Tillsynen ska säkerställa att inomhusmiljön i flerbostadsfastigheter inte ska medföra olägenhet för människors hälsa

● Uppfylls helt

Analys

Inom den *riktade bostadstillsynen* inspekteras hela flerbostadsbyggnader i socioekonomiskt utsatta stadsdelar och krav ställs på åtgärdande av noterade brister i bostäderna. Vanligast är bristande ventilation, fukt och inomhustemperatur (hög/låg). Antal pågående ärenden (1 per fastighet) är i dagsläget 40 och årets mål om antal nyinitierade ärenden (20 st) bedöms nås. Inom den *riktade tillsynen av fastighetsägarnas egenkontroll* kontrolleras fastighetsägares egenkontroll av driften. Den vanligaste anmärkningen är bristande rutiner för kontroll av varmvattensystemet samt för låg returtemperatur av varmvattnet. Dessa brister följs alltid upp eftersom det finns risk för tillväxt av legionellabakterier i varmvattensystemet. En annan vanlig brist är hanteringen av grovsopor där fastighetsägaren inte anlitar godkänd transportör. Målet om 489 inspektioner under året bedöms nås.

Miljöförvaltningen handlägger inkommande *klagomål på missförhållanden i bostäder*. Antal pågående ärenden den 31 juli var 767 st. De vanligast förekommande klagomålen avser buller följt av lukt och ventilation. Andelen avgjorda ärenden med miljönytta uppgick under perioden till 73 %. Miljöförvaltningen kontrollerar även att *radonhalten mäts* i stadens flerbostadsfastigheter. Årsmålen avseende mätning av radon beräknas nås.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Andel flerbostadsfastigheter i de kommunala bostadsbolagen som har kontrollerats avseende radon och har radonvärden under riktvärdet 200 Bq/m ³ luft.				84	92 %	92 %		2019
● Andel flerbostadsfastigheter i staden (totalt) som är kontrollerade avseende radon och har radonvärden under riktvärdet 200 Bq/m ³ luft i %.				73	80 %	80 %		2019
● Respons på klagomål lämnas och kontakt med utpekad störningskälla tas inom två veckor.	85 %			95,8 %	95 %	95 %		Tertial 2 2019
Analys Att målet inte nås under det andra tertialet beror på vissa luckor i bemanningen (föräldradedigheter och viss personalomsättning) i kombination med en ökad ärendeströmning.								

Nämndmål:

2.5.8 Tillsynen ska aktivt bidra till att avfallshierarkin följs så att avfall hanteras på ett resurseffektivt sätt

◆ Uppfylls delvis

Analys

Verksamheters hantering och återanvändning/-vinning av hushållsavfall och farligt avfall ingår i den ordinarie tillsynen, såväl vad avser miljöfarliga verksamheter som andra typer av verksamheter såsom restauranger och butiker. Genom tillsynen erhålls också uppgifter om vilka som transporterar hushållsavfall vilket föranlett förvaltningen att sammanställa ett informationsmaterial om gällande regler för transport av avfall som skickas till de som inte är upphandlade av Stockholm Vatten och Avfall AB (SVOA).

Planen att genomföra 250 inspektioner på restauranger och caféers avfallshantering kommer inte att nås. Prognos för året är 200 inspektioner. Detta beror på att många verksamheter får anmärkningar som kräver uppföljning samt att antalet klagomål ökat. Tillsynen på dessa verksamheter fokuserar på abonnemang för hämtning av hushållssopor, utsortering av förpackningar, farligt avfall och grovavfall samt städrutiner och möjlighet till matavfallsinsamling. Det finns en stor potential att öka återvinningen. Särskilda satsningar behövs för att öka matavfallsinsamlingen och förbättra insamlingen av förpackningar och tidningar. Även när det gäller grovavfall finns stora mängder material som skulle kunna sorteras ut och återanvändas eller materialåtervinnas.

Förvaltningen bedriver också tillsyn över olika rivningsprojekt. Ett tiotal ärenden inom tillsynsområdet har startats under året. Förutom hanteringen av farligt avfall är återanvändning/återvinning av olika material en fokusfråga i rivningstillsynen.

En annan stor avfallsfråga är hantering av massor och där arbetar förvaltningen gentemot SVOA, Ellevio, Stokab m.fl. för att återanvändningen ska vara så stor som möjligt. Ett flertal företag har under året inkommit till förvaltningen med masshanteringsplaner för sin verksamhet.

Nämndmål:

2.5.9 Tillsynen ska medverka till att exponeringen för farliga kemikalier minskar

 Uppfylls helt

Analys

Inom ramen för det s.k. storstadssamarbetet genomförs tillsynsaktiviteter kring kemiska produkter och miljögifter i varor. Under 2019 genomför Kemikalieinspektionen (KemI) en tillsynskampanj om farliga ämnen i varor i handeln som samtliga svenska kommuner erbjuds delta i. Miljöförvaltningen har inom ramen för detta projekt besökt ett antal butiker och tagit ut prover för analys. KemI står för analyskostnaden.

Tillsynsaktiviteter, främst krav på och kontroll av sanering, i syfte att minska risken för exponering av PCB och kvicksilver bedrivs kontinuerligt. Hittills i år har 16 ärenden avseende sanering av PCB hanterats och sex dispenser från sluttid har meddelats. Samtidigt pågår några ärenden i syfte att klarlägga PCB-status. 12 ärenden avseende kvicksilversanering hos tandvårdskliniker har hanterats.

Nämndmål:

2.5.10 Aktivt bidra till genomförande av Stockholm stads kemikalieplan 2014 – 2019

 Uppfylls helt

Analys

Kemikaliecentrum ger stadens verksamheter vägledning för genomförandet av sina respektive ansvar enligt kemikalieplanen.

Under året har mycket arbete lagts på att skriva ett förslag på ny kemikalieplan som ska gälla från 2020. Arbetet har skett i samarbete med andra förvaltningar och bolag. Förslaget kommer att läggas fram för beslut i miljö- och hälsoskydds nämnden i september för vidare hantering av kommunstyrelsen.

En rekommendation gällande användning av gummigranulat, konstgräs och gummi-asfalt har också tagits fram, remitterats, reviderats och presenterats för MHN i april.

Arbetet fortsätter med att implementera systemen Chemsoft och Byggvarubedömningen som hjälper stadens verksamheter med kemikaliesäkra val och hantering av kemiska produkter och

byggmaterial. Ett nära samarbete finns med SISAB kring material i förskolemiljöer och med serviceförvaltningen kring formulering och uppföljning av kemikaliekraav i centrala upphandlingar av särskilt utpekade viktiga avtalsområden. En skriftlig vägledning för substitution av kemiska produkter har tagits fram.

KF:s inriktningsmål:

3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Analys

Nämndens verksamhet bedrivs på ett kostnadseffektivt sätt där arbetssätten kontinuerligt utvecklas och förbättras. Den årliga taxeoversynen genomfördes under våren och förslag till taxa 2020 för nämndens verksamhet enligt miljöbalken och livsmedelslagstiftningen behandlades i miljö- och hälsoskyddsnämnden i juni. Förvaltningen både deltar i och driver utvecklings- och innovationsprojekt för att skapa och sprida nya lösningar som ger god miljönytta. Som en del av stadens egen ekonomi kan nämnden uppvisa en god budgethållning och noggrann kontroll av kostnader.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser

● Uppfylls helt

Analys

Miljöförvaltningen prognostiserar ett resultat i balans. Nämnden följer sin ekonomi noggrant och vidtar nödvändiga åtgärder vid behov.

Administrativa rutiner förenklas och nya lösningar övervägs ständigt för att dra ner kostnaden samtidigt som lika mycket eller mer arbete utförs inom nämndens uppdrag. Frågor om kostnaderna för att bedriva verksamheten är ständigt aktuella eftersom detta har samband med de totala prioriteringarna och möjligheten att bedriva verksamheten. Köp av tjänster övervägs när det är effektivt. Nämnden är uppmärksam på när det går att finansiera projekt och verksamheter genom externa bidrag vilket möjliggjort mycket av utvecklingsinsatserna.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Nämndens budgetföljksamhet efter resultatöverföringar	100 %			99,2 %		100 %	100 %	Tertial 2 2019
● Nämndens budgetföljksamhet före resultatöverföringar	100 %			99,2 %		100 %	100 %	Tertial 2 2019
● Nämndens prognossäkerhet T2				-1 %		+/- 1 %	+/- 1 %	2019

Självfinansieringsgraden prognostiseras vara i nivå med VP 2019, det vill säga en självfinansieringsgrad för förvaltningen i sin helhet om 74 procent.

	VP 2019	T2 2019
Miljöbalkstillsyn (MB)		
<i>Självfin.grad Hälsoskydd</i>	68%	68%
<i>Självfin.grad Plan och Miljö</i>	68%	68%
Självfin.grad MB	68%	68%
Livsmedelskontroll		
<i>Självfin.grad Livsmedelskontroll</i>	81%	81%
MHN tillsyn	74%	74%

Nämndmål:

3.1.1 Utföra tillsyn motsvarande avgiften.

● Uppfylls helt

Analys

För tillsynens avgifter gäller den grundläggande principen att tid för vilken verksamhetsutövarna har betalat, ska återgåldas med tillsynstid. Detta är ett fundament för en legitim kommunal tillsyn. Varje tillsynsobjekt besöks dock inte årligen utan för många objekt sker tillsynen med något eller några års mellanrum. Nämnden följer upp detta på objektsnivå och per tillsynsområde. Detta är också en utgångspunkt i den årliga taxeöversynen.

För närvarande bedömer förvaltningen att målet kommer att uppnås. Förvaltningen har inarbetade rutiner för kontroll av arbetet inom tillsynen och det finns idag inget som tyder på att det sker avvikelser. Utfallet följs dock upp först i verksamhetsberättelsen eftersom det då finns kompletta uppgifter om debitering och registrering av arbetade timmar.

Mer detaljerad redogörelse finns i bilaga 2 och 3.

Taxeöversyn för taxa 2020 har gjorts och godkändes av nämnden den 11 juni 2019.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna

● Uppfylls helt

Analys

Miljöförvaltningen bedriver ett kontinuerligt utvecklings- och förbättringsarbete för att säkerställa effektiva processer med hög kvalitet. Inom ett flertal områden fungerar nämndens expertfunktioner stödande till andra förvaltningar och bolag inom staden, inte minst inom

upphandlingsområdet. Miljöförvaltningen bedriver också, i enlighet med miljö- och hälsoskyddsnämndens riktlinjer för EU-policyarbete, ett aktivt påverkansarbete genom ett antal europeiska nätverk för att driva stadens och nämndens intressen. Vidare strävar förvaltningen efter att vara en bra och attraktiv arbetsgivare med en god arbetsmiljö och generösa möjligheter till kompetensutveckling.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Aktivt Medskapandeindex	84	83	85	83		82	82	2019
  Andel elektroniska inköp	83 %			78 %	75 %	70 %	tas fram av nämnden	Tertial 2 2019
  Andel upphandlade avtal där en plan för systematisk uppföljning har tagits fram				100 %		87 %	87 %	2019
  Index Bra arbetsgivare	86			86		85	85	2019
  Sjukfrånvaro	2,7 %	1,5 %	3,3 %	3,2 %	3,3 %	3,3 %	tas fram av nämnden	Tertial 2 2019
  Sjukfrånvaro dag 1-14	1,0 %	0,7 %	1,1 %	1,1 %	1,1 %	1,1 %	tas fram av nämnden	Tertial 2 2019

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska tillsammans med utbildningsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden och servicenämnden utveckla gällande upphandling av livsmedelsprodukter som minskar klimatpåverkan samt säkerställa att staden ställer krav på djurskydd och restriktiv antibiotikaanvändning i livsmedelsproduktionen motsvarande svensk nivå i stadens upphandlingar	2019-01-01	2019-12-31	

Nämndmål:

3.2.1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska ge stöd och råd till andra verksamheter i staden för att skapa ökad hållbarhet vid upphandlingar

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen ingår i serviceförvaltningens kategoristyrningsråd och -team för upphandling av vitvaror och bistår utbildningsnämnden, äldrenämnden och stadsdelsnämnder i deras uppdrag att beräkna koldioxidutsläpp från livsmedel som serveras inom stadens verksamheter.

Avseende miljöförvaltningens arbete med kemikaliekrav i upphandlingar så har förvaltningen deltagit med information om stadens kemikalieplan vid de totala informationsmötena för stadens beställare som har arrangerats av serviceförvaltningens upphandlare med fokus på möbler. Ett uppdrag för att utreda vilka material och kemikalier som förekommer i de mattor till förskolor som finns i det nya sortimentet har lagts på konsult.

Förvaltningen har medverkat i leverantörsdialoger inför nya upphandlingar av IT- och AV-utrustning resp. dryckesautomater och håller nu på att ta fram lämpliga krav.

Förvaltningen deltar för närvarande i en upphandling av städtjänster till en stadsdel och planerar för en bredare dialog med ansvariga för stadens städupphandlingar. I första hand ska en pilotuppföljning göras tillsammans med en stadsdel samt rundabordsamtal med flera av stadens avtalsförvaltare för de avtalen, till hösten 2019.

Nämndmål:

3.2.2 MHN ska samarbeta och utbyta erfarenheter med andra städer och aktörer i Europa för att påverka EU-regelverket samt driva åtgärdsarbete och utveckling framåt.

● Uppfylls helt

Analys

Miljöförvaltningen deltar i det europeiska nätverket Eurocities som senast träffades i början av april i Genua där miljöforumet och forumets arbetsgrupper sammanträdde. Nästa möte sker i Oslo i oktober och fokus ligger då på plastrelaterade frågor. Förvaltningen har i början av året svarat på en Fitness check rörande vattendirektivet och driver en anpassning av vattendirektivet till att fungera tillfredsställande även i urbana miljöer.

Miljöförvaltningen deltar i två delprojekt inom projektet LIFE IP Rich Waters. I delprojekt C18 är syftet att bygga upp en större kunskapsbas gällande miljögifter i ytvatten för att kunna förbättra åtgärdsförslagen. Inom C20 ska miljöförvaltningen tillsammans med idrottsförvaltningen verka för att en borsstvätt för båtar anläggs i Mälaren i syfte att minska belastningen av bland annat koppar på stadens vattenförekomster.

NonHazCity-projektet avslutades den 28 februari efter tre år. 18 partners från Östersjöländerna, däribland kommuner, universitet, VA-bolag och NGO:er, har genomfört åtgärder för att öka medvetenheten om farliga ämnens förekomst och utsläpp från diffusa källor och för att minska belastningen på Östersjön och dem som bor runt den. De medverkande kommunerna har tagit fram kemikaliehandlingsplaner efter den modell som finns i Stockholm. En ansökan om fortsättning i 18 månader har beviljats av EU. Miljöförvaltningen är knutet till projektet utan att formellt vara partner.

Öka marknadens efterfrågan på miljötekniska lösningar inom staden och internationellt genom GrowSmarter-projektet

Energieffektivisering mellan 19 och 72 % kommer att uppnås i sex bostadshus i Vallåsområdet och två lokaler i Slakthusområdet. Energieffektivisering i en BRF i Årsta blir enligt förväntan 11 %. Energieffektiviseringsåtgärderna likväl som mobilitetsåtgärderna skulle ha stor effekt på CO2 utsläpp om de skalades upp i hela staden och andra städer i världen.

En rapport på den tekniska utvärderingen levereras till EU i september och en om lösningarnas affärsmodeller har levererats, och en ny kommer i oktober.

Slutsatser och rekommendationer angående de 12 smarta lösningarna tas fram inom arbetspaketen energieffektiv renovering, integrerad infrastruktur och mobilitet. Dessa presenteras på EU regions week i Bryssel i oktober tillsammans med två systerprojekt, men även på GrowSmarters avslutningskonferens i Stockholm i december, då slutrapporten presenteras. Tillsammans med andra Smart City projekt kommer lösningar föreslås till EU för att undanröja barriärer och införa incitament för att minska klimatutsläppen i Europa.

Projektet har hittills i år redan visats upp för ca 400 personer från Sverige, EU och världen.

Nämndmål:

3.2.3 Effektivisera och höja kvaliteten på förvaltningens interna processer

 Uppfylls helt

Analys

Miljöförvaltningen arbetar systematisk med att effektivisera förvaltningens interna processer. Förberedelserna inför bytet av verksamhetssystemet Ecos fortsätter under året, med bl.a. registervård och kvalitetssäkring av förvaltningens processer. Liksom tidigare år genomförs ett omfattande utbildningsprogram för att höja kunskapsnivån hos alla på förvaltningen som är inblandade i de administrativa processerna. Bland annat anordnas ett stort antal kurser i Ecos, utbildningar i juridik samt kurser i klarspråk för handläggare och chefer.

Nämndmål:

3.2.4 Miljöförvaltningen ska erbjuda meningsfulla arbetsuppgifter, en hälsosam arbetsmiljö, ett tydligt och inspirerande ledarskap och möjlighet till delaktighet och utveckling

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen fortsätter satsa på kompetensförsörjning i enlighet med den kompetensförsörjningsplan som beslutades för 2018-2023. Förvaltningen erbjuder attraktiva villkor i arbetet t.ex. i form av flexibla arbetstider och möjlighet att arbeta hemifrån som främjar balans mellan arbete med privatliv.

Miljöförvaltningens resultat i stadens medarbetarenkät är fortsatt goda. Förvaltningen uppnår i år ett resultat på 84 vad gäller aktivt medskapandeindex (AMI) vilket är en förbättring med en poäng från föregående år. Avseende indexet *Bra arbetsgivare* når förvaltningen ett resultat på 86, vilket är tre indexpunkter högre jämfört med samtliga fackförvaltningar 2019.

Nyckeltalsinstitutet har också tilldelat miljöförvaltningen utmärkelsen *Excellent arbetsgivare 2019*, en utmärkelse som tilldelas den grupp på 10 procent som visar bäst resultat i kategorin "Kartläggning av faktiska arbetsvillkor" av de deltagande organisationerna i rankingen för Attraktiv Arbetsgivarindex.

Uppföljning av ekonomi

Budgeten från kommunfullmäktige var ursprungligen netto 110,8 mnkr men i avstämningsärendet erhöll nämnden ytterligare 7,0 mnkr för vattenförbättrande åtgärder från CM 2 samt 0,3 mnkr i tertialrapport 1 för naturreservaten.

Som tabell nedan visar uppgår den sammanlagda nettobudgeten efter tertialrapport 1 till 118,1 mnkr.

	Kostnader	Intäkter	Netto
KF budget 2019	206,9	-96,1	110,8
Budgetjustering för lokala åtgärdsprogram	7,0		
Omslutningsförändringar	34,9	-34,9	
Budget avstämningsärendet	248,8	-131,0	117,8
Budgetjustering naturreservat	0,3		
Budget efter T1	249,1	-131,0	118,1

Uppföljning av driftbudget

I samband med tertialrapport 2 prognostiseras ett nettoutfall om 118,1 mnkr, dvs. en prognos som ligger i nivå med budget.

Prognosen för bruttokostnaderna för förvaltningen är 252,1 mnkr medan intäkterna beräknas uppgå till 134,0 mnkr. Nämnden bedömer att tillsynsavgifter kommer att motsvara budgeterat utfall. Projekten prognostiserar flera aktiviteter än planerat och såväl intäkter som kostnader förväntas överstiga budget med 3 mnkr (omslutningsförändring).

Avdelningen Hälsoskydd prognostiserar något lägre tillsynsintäkter pga. personalbrist (föräldraledigheter, personalomsättning, sjukdom och VAB). Minskningen av tillsynsintäkter på avdelning Hälsoskydd balanseras delvis av högre tillsynsintäkter på övriga avdelningar och delvis med lägre personalkostnader. Uppgradering av e-tjänst för värmepumpar prognostiseras kosta 250 tkr mer än det budgeterats.

Avdelningen Miljöanalys prognostiserar ett utfall i nivå med budget. Arbete med lokala åtgärdsprogram fortlöper enligt årets planering. I år har förvaltningen fått 7,0 mnkr för detta arbete. Redan nu är 5,5 mnkr uppbokade i avslutade upphandlingar och nya upphandlingar pågår.

Avdelning Plan och Miljö prognostiserar högre intäkter och kostnader inom projekten (omslutning om 3,0 mnkr).

Avdelning Verksamhetsstöd prognostiserar lägre personalkostnader pga. senare tillsatta tjänster.

Övriga avdelningar prognostiserar mindre avvikelser mot budget.

Nedanstående tabell visar differensen per avdelning mellan budget år 2019 och helårsprognosen 2019.

	VP 2019	Prognos 2019	Diff mot VP 2019	Varav ansökta budgetjusteringar	Varav omslutningsförändringar
<i>Intäkter</i>					
Plan och miljö	32,8	36,5	3,7		3,0
varav miljöbilsprojekten	4,7	5,8	1,0		
Hälsoskydd	35,2	34,8	-0,4		
Livsmedelskontroll	47,3	47,2	-0,1		
Miljöanalys	1,3	1,3	0,0		
SLB-analys	13,2	13,1	-0,1		
FC, Nämnd, Verksamhetsstöd, gemensamma kostnader, IT-projekt, MSL	1,2	1,2	0,0		
Summa intäkter	131,0	134,0	3,0	0,0	3,0
<i>Kostnader</i>					
Plan och miljö	64,7	68,5	3,7		3,0
-varav miljöbilar	10,6	11,6	1,0		
Hälsoskydd	42,1	42,0	-0,1		
Livsmedelskontroll	47,5	47,4	-0,1		
Miljöanalys	32,2	32,2	0,0		
SLB-analys	21,1	21,0	-0,1		
FC, Nämnd, Verksamhetsstöd, gemensamma kostnader, IT-projekt, MSL	41,4	41,0	-0,4		
Summa kostnader	249,1	252,1	3,0	0,0	3,0
Netto	118,1	118,1	0,0	0,0	0,0

Differenser mot VP 2019 som redovisas i tabellen nedan beror på

- Omslutningsförändringar om 3,0 mnkr (både kostnader och intäkter ökar).
 - o Miljöbilsprojekten: omslutning om 1,7 mnkr
 - o Energi och klimat: omslutning om 0,6 mnkr
 - o Övriga projekt: omslutning om 0,7 mnkr
- Något högre kostnader inom luftmätningar balanseras med lägre avskrivningskostnader för luftmätninginstrumenten.

Avvikelser per kostnadsslagsnivå enligt stadsledningskontorets (SLK) fördelning i tabellen nedan.

<i>Mnkr</i>	Nämndens budget	Prognos på årsutfall	Avvikelse
<i>Kostnader</i>			
Tillsyn/myndighetsutövning	120,7	120,7	0,0
Miljöövervakning	48,5	48,7	0,2
Miljöbilar	10,5	12,2	1,7
Energi och klimat	12,3	12,9	0,6
Gemensam verksamhet	40,0	40,0	0,0
Externfinansierade projekt	15,4	16,1	0,7
<i>Summa kostnader</i>	247,4	250,6	3,2
<i>Intäkter</i>			
Tillsyn/myndighetsutövning	-99,2	-99,2	0,0
Miljöövervakning	-11,6	-11,6	0,0
Miljöbilar	-4,7	-6,4	-1,7
Energi och klimat	-0,1	-0,7	-0,6
Gemensam verksamhet	0,0	0,0	0,0
Externfinansierade projekt	-15,4	-16,1	-0,7
<i>Summa intäkter</i>	-131,0	-134,0	-3,0
avskrivningar (miljöövervakning)	1,7	1,5	-0,2
internräntor	0,0	0,0	0,0
<i>Verksamhetens nettokostnader inkl kap kostnad</i>	118,1	118,1	0,0

Risker som kan påverka ekonomin

Det finns få risker för att resultatet under innevarande år inte skall uppnås. Försening av GSIT2 (övergången till ny IT-leverantör för Stockholms stad) har för förvaltningen medfört högre IT-kostnader som är svåra att prognostisera.

Investeringar

Investeringarna beräknas ligga i nivå med budget, dvs. 1,3 mnkr.

Verksamhetsprojekt (driftprojekt)

Nämnden har inga verksamhetsprojekt där kostnaderna bedöms överstiga 50 mnkr, som har betydande påverkan på stadens ekonomi eller berör frågor som är av strategisk vikt.

Omslutningsförändringar

Nämnden begär omslutningsförändring med sammanlagt 3,0 mnkr för:

- Miljöbilsprojekten: omslutning om 1,7 mnkr (projekt Eccentric och projekt GrowSmarter m.fl.)
- Energi och klimat: omslutning om 0,6 mnkr (Växthusgasprogrammet och konferens Building Sustainability)
- Övriga projekt: omslutning om 0,7 mnkr (Mobilitetsprojekt för BRF:er, projekt GI Nord och projekt Regional energiråd givning).

Analys av balansräkning

Enligt stadens anvisningar ska balansräkningen per 2019-08-31 kommenteras mot balansräkningen 2018-12-31:

- Inventarier ökade under perioden med 0,2 mnkr eftersom avskrivningar var lägre än nyanskaffningar av luftmätninginstrument.
- Kundfordringarna per den 31 augusti 2019 var lägre än vid årsskiftet beroende på att fakturering avseende timdebitering inom miljöbalken sker mer löpande under året.
- Andra kortfristiga fordringar var 5,1 mnkr lägre än vid årsskiftet beroende på uppbokade fordringar mor SLK inom Digital förnyelse och Smart stad har fakturerats i februari 2019.
- Diverse kortfristiga fordringar ökade som beror på att moms byggs upp under året och bokförs hos SLK först vid årsbokslutet.
- De upplupna intäkterna per 2019-08-31 var lägre än vid årsskiftet. Minskningen beror på att filen med sista tillsynsfaktureringen för 2018 inte var inläst i Agresso per 2018-12-31 och därför bokades upp manuellt.
- Leverantörsskuldena minskade med 20,5 mnkr vilket förklaras av att skulden till leverantörer generellt är lägre vid tertial 2 än vid ett årsskifte.
- Övriga kortfristiga skulder, vilka främst består av förskott av projektmedel inbetalda av EU och staten låg på samma nivå som vid årsbokslutet.
- Förutbetalda intäkter, vilka består av inbetalningar inom fast årlig tillsyn och livsmedelskontrollen, ökade med 22,8 mnkr under perioden. Inbetalningarna inkommer till nämnden redan i februari men periodiseras, dvs. intäktsförs, månadsvis. Periodisering av förutbetalda intäkter avser interna bokningar som kommer summera till 0 på årsbasis.
- Övriga interimsskulder minskade med 0,3 mnkr pga. minskning av upplupna kostnader eftersom det är svårare att få in fakturor vid jul/årsbokslutet. Enligt redovisningsreglerna uppbokas dessa manuellt.

Nedan visas mer detaljerat balansräkningen.

Balansräkning			
Period: 201900-201908		Kr	
		Förändring	
	Per 2018-12-31	201901-201908	Per 2019-08-31
Anläggningstillgångar	1 801 334,93	231 256,88	2 032 591,81
12 Maskiner och inventarier	1 801 334,93	231 256,88	2 032 591,81
Omsättningstillgångar	28 498 351,74	-6 097 067,88	22 401 283,86
15 Kundfordringar	15 461 120,00	-6 188 296,01	9 272 823,99
161 Fordringar hos anställda	12 272,00	-12 272,00	0,00
165 Fordringar hos staten	0,00	0,00	0,00
166 Andra kortfristiga fordringar	6 633 980,84	-5 157 130,74	1 476 850,10
167 Ingående mervärdesskatt	0,00	6 241 533,05	6 241 533,05
16 Diverse kortfristiga fordringar	6 646 252,84	1 072 130,31	7 718 383,15
171 Förutbetalda kostnader	5 676 956,90	-423 880,18	5 253 076,72
175 Upplupna intäkter	714 022,00	-557 022,00	157 000,00
179 Övriga interimfordringar	0,00	0,00	0,00
17 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	6 390 978,90	-980 902,18	5 268 984,22
Summa Tillgångar	30 299 686,67	-5 865 811,00	24 433 875,67
Eget kapital	12 595 530,76	8 819 154,55	21 414 685,31
20 Eget kapital	12 595 530,76	8 819 154,55	21 414 685,31
Avsättningar	0,00	0,00	0,00
Långfristiga skulder	0,00	0,00	0,00
Kortfristiga skulder	-42 895 217,43	-2 953 343,55	-45 848 560,98
24 Kortfristiga skulder till kreditinstitut och kunder	565,00	-565,00	0,00
25 Leverantörsskulder	-23 615 912,72	20 462 852,25	-3 153 060,47
26 Moms och särskilda punktskatter	0,00	-1 227 745,48	-1 227 745,48
28 Övriga kortfristiga skulder	-15 949 242,97	235 701,81	-15 713 541,16
291 Upplupna löner	-127 423,85	7 423,85	-120 000,00
293 Upplupna sociala avgifter	-55 306,60	3 006,60	-52 300,00
295 Förutbetalda intäkter	-1 634 630,00	-22 765 435,75	-24 400 065,75
299 Övriga interimsskulder	-1 513 266,29	331 418,17	-1 181 848,12
29 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	-3 330 626,74	-22 423 587,13	-25 754 213,87
Summa Skulder & Eget kapital	-30 299 686,67	5 865 811,00	-24 433 875,67

Kvalitetsarbete

Miljöförvaltningen arbetar kontinuerligt med att utveckla processer och arbetssätt för ökad effektivitet och än högre kvalitet. Kvalitetsarbetet bedrivs till stor del decentraliserat på miljöförvaltningen där medarbetare har som mål att ständigt utveckla och förbättra processerna inom sina respektive sakområden. Från administrationens sida görs löpande översyner av rutiner och processer i syfte att förenkla, och där det är möjligt, digitalisera arbetssätten. Förvaltningen inleder också under hösten ett större arbete med att se över potentialen för digitalisering, automatisering och AI inom verksamheten i sin helhet.

Övrigt

Nämndens interna kontrollarbete har under 2019 bedrivits enligt plan. Några väsentliga avvikelser har inte noterats. Stadens revisorer, både egna och upphandlade, har vid sina granskningar inte framfört några anmärkningar.

Utöver det löpande internkontrollarbetet har förvaltningen sett över anvisningar, handledningar och information kring de ekonomiadministrativa rutiner som återfinns på stadens intranät. Vissa dokument har reviderats och uppdaterats.

Vidare har en granskning inletts vad gäller förvaltningens rutiner och dokumentation kring frånvaroanmälningar (sjukdom och VAB) samt utbetalningar för övertidsersättning. Arbeta och analys kring detta kommer att fortsätta under hösten.